

**REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE
HRVATSKE
Z A G R E B
Ured predsjednika**

Broj: Su-II-6/2022-24
Zagreb, 25. rujna 2023.

Smjernice za komuniciranje pravosuđa s javnošću u skladu s Akcijskim planom za razdoblje od 2022. do 2024. uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030.

Akcijskim planom za razdoblje od 2022. do 2024. godine uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030., predviđena je aktivnost broj 40. „Izrada smjernica za komunikaciju pravosuđa s javnošću“, čiji su nositelji Vrhovni sud Republike Hrvatske i Pravosudna akademija, a sunositelj DORH.

Smjernice bi trebale definirati, ujednačiti i unaprijediti komunikaciju pravosudnih tijela s javnošću (pravosudnih dužnosnika i službenika), kako bi javnost točno, pravovremeno i transparentno bila upoznata sa sadržajem i značenjem odluka za koje postoji javni interes.

Smjernice se odnose na rad sudova, prvenstveno glasnogovornika i službenika za informiranje.

Osnovna načela komuniciranja sudova s javnošću bilo izravno bilo putem medija:

- transparentnost – otvorenost sudova prema građanima i osiguranje sustava dostupnosti informacija od javnog interesa
- javnost – jamstvo da će najšira javnost biti upoznata s relevantnim informacijama za ostvarivanje njihovih legitimnih pravnih interesa
- ažurnost – pravodobno osiguravanje informacija
- točnost – kao jamstvo pouzdanosti i provjerenosti informacija
- sveuobuhvatnost – bez cenzure sadržaja koja bi mogla utjecati na mišljenje javnosti uz ograničenja koja su regulirana prisilnim propisima

Način komuniciranja:

- pisana i usmena priopćenja
- konferencije za novinare
- intervju

- snimanje i fotografiranje u sudnici
- društvene mreže

Glasnogovornik

Prema odredbi članka 42. Zakona o sudovima ("Narodne novine" broj 28/2013., 33/2015., 82 /2015., 82/2016., 126/2019., 130/20., 21/22., 60/22. i 16/23. - dalje: ZS), svaki sud ima glasnogovornika suda, s time da predsjednik suda može odrediti zamjenika glasnogovornika.

Glasnogovornik suda je sudac, sudski savjetnik ili osoba koju odredi predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova.

Predsjednik županijskog suda može odrediti jednog suca tog suda kao glasnogovornika za županijski sud i općinske sudove s područja njegove nadležnosti. Glasnogovornik suda daje obavijesti o radu suda u skladu s ovim Zakonom, Sudskim poslovníkom i Zakonom o pravu na pristup informacijama.

Glasnogovornik će traženu informaciju dati odmah ili u najkraćem mogućem roku (vodeći računa o zakonskim i novinarskim rokovima, kada je to moguće). Ako postoje zakonski razlozi za uskratu informacije, o njima će odmah izvijestiti novinara.

Glasnogovornik suda daje javnosti i novinarima točne, potpune i pravodobne obavijesti o radu suda (u skladu s postojećim zakonskim i drugim aktima).

Glasnogovornik će informaciju dati svim medijima pod jednakim uvjetima.

Objavljujući informacije o pojedinim sudskim postupcima, glasnogovornik će, u dogovoru sa sucem koji vodi postupak, priopćiti sadržaj odluke te sadržaj i tijek provedene radnje (ukoliko nema zakonskog razloga za uskratu informacija). Ako odluka suda nije javno objavljena, glasnogovornik neće dati podatke o njoj prije nego što ona bude otpremljena putem eSpisa.

Glasnogovornik ne smije iznositi svoje mišljenje o pravilnosti sudskih radnji i odluka te postupanja stranaka.

U komunikaciji s novinarima glasnogovornik će posebno imati na umu potrebu zaštite osobnih podataka, osobito žrtava kaznenih djela i prekršaja te djece i maloljetnika, kao i pretpostavku nevinosti okrivljenika.

Glasnogovornik će nastojati objasniti propise i pravne institute potrebne za razumijevanje sudskog postupka.

Glasnogovornik će novinarima ukazati na zakonska ograničenja koja se odnose na objavljivanje pojedinih informacije (primjerice u istrazi, u kaznenim postupcima prema maloljetnicima i mlađim punoljetnicima, statusnim parničnim predmetima i slično).

Glasnogovornik ne smije iznositi svoje mišljenje o pravilnosti sudskih radnji i odluka te postupanja stranaka.

U komunikaciji s novinarima glasnogovornik će posebno imati na umu potrebu zaštite osobnih podataka, osobito žrtava kaznenih djela i prekršaja te djece i maloljetnika, kao i pretpostavku nevinosti okrivljenika.

U kaznenim postupcima glasnogovornik neće dati podatke o identitetu osumnjičenika i žrtve, te drugih sudionika u postupku (svjedoka, vještaka, tužitelja), osim ako su njihovi podaci već poznati javnosti. Glasnogovornik može dati inicijale sudionika u postupku, godine života i državljanstvo.

Glasnogovornik će dati podatke o stadiju u kojem se određeni kazneni postupak nalazi (istraga, optužnica, pravomoćnost optužnice, glavna rasprava, presuda, pravomoćnost presude i slično).

Ovlašteni sudski službenik će osigurati dostupnost novinarima podataka o vremenu i mjestu održavanja sudskih radnji i mogućnostima ili zaprekama da im prisustvuju. Predsjednik suda daje odobrenje za fotografiranje, a predsjednik višeg suda za filmsko, televizijsko ili drugo snimanje. U sudnici-predsjednik sudskog vijeća, odnosno sudac pojedinac uvijek može odstupiti od toga)

U slučaju velikog interesa medija za praćenje određenog suđenja, novinarima će se omogućiti praćenje u skladu s prostornim i tehničkim mogućnostima suda, vodeći računa o ravnomjernoj zastupljenosti pisanih i drugih medija te redosljedu zaprimljenih zahtjeva za akreditacijom u svakom pojedinom slučaju.

Zadaća je glasnogovornika pratiti izvještavanje medija o radu suda i kada je to potrebno, tražiti objavu ispravka netočne ili nepotpune informacije.

Na mrežnim stranicama suda nalaze se podaci o ročištima i javnim sjednicama u kaznenim predmetima - ročišnik suda, te priopćenjima suda.

Ročišnik suda je potpora za medijsko izvještavanje novinara – u njemu se nalaze najave o zakazanim ročištima i informacije o brojevima predmeta i optužnicama.

Smjernice

- informiranje putem medija – javnosti se moraju osigurati pravodobne i točne informacije o radu sudova kao i o pojedinim sudskim postupcima uz ograničenja koja su regulirana prisilnim propisima, novinarima se moraju osigurati uvjeti za slobodno izvještavanje o funkcioniranju pravnog sustava
- pretpostavka nevinosti - sastavni je dio prava na pravično suđenje, te se informacije o kaznenim postupcima trebaju dijeliti s javnošću ili prenositi putem medija na način koji ne dovodi u pitanje presumpciju nevinosti osumnjičenika ili optuženika
- pristup informacijama – kada novinari pribave informacije o tekućim kaznenim postupcima od pravosudnih tijela, tada bi ta tijela takve informacije trebala učiniti dostupnima svim novinarima koji podnesu isti zahtjev
- načini osiguravanja informacije medijima – kada sudovi samostalno procjene da je, radi informiranja javnosti, potrebno pružiti medijima informacije o tekućim kaznenim postupcima, takve se informacije trebaju dati nediskriminatorno putem priopćenja za medije ili konferencija za tisak ovlaštenih službenika ili

drugih adekvatnih komunikacijskih kanala, kako bi se izbjeglo kreiranje percepcije o favoriziranju pojedinih medija. Kod kaznenih postupaka koji traju duže vrijeme te informacije bi trebalo kontinuirano dijeliti s medijima i javnošću.

- zabrana zlouporabe informacija
- zaštita privatnosti u skladu s prisilnim propisima (posebno maloljetnici i druge ugrožene osobe, žrtve, svjedoci, obitelji osumnjičenih, optuženih i osuđenih; svi koji su bili izloženi netočnim ili klevetničkim medijskim izvješćima o kaznenim postupcima trebali bi imati pravo na ispravak ili odgovor; isto tako pravo na ispravak treba biti dostupno i u svezi priopćenja za tisak sudova koje sadrži netočne informacije
- sudovi su obvezni u komunikaciji s medijima suzdržati se od ustupanja informacija koje predstavljaju opasnost od štetnog utjecaja na pravičnost postupka
- osiguranje javnosti suđenja – novinarima, bez potrebe prethodnog podnošenja zahtjeva za akreditaciju osigurati prisustvovanje sudskim ročištima osim ako je javnost isključena prema prisilnim propisima i ako ne postoje prostorna ograničenja;
- izvještavanje uživo i snimanje u sudnicama – o čemu bi trebao odlučiti predsjednik vijeća – članak 395. Zakona o kaznenom postupku
- potpora za medijsko izvještavanje – najave o zakazanim ročištima i informacije o optužnicama pravodobno dostaviti novinarima
- zaštita svjedoka
- izvještavanje u medijima nakon završetka sudskih postupaka – pravo na zaštitu identiteta stranaka, osim ako nisu izričito pristali ili je djelo od javnog značaja
- proaktivan pristup sudova – sudovi javnost informiraju samoinicijativno kada procjene da je informacija od interesa za javnost
- kontinuirano raditi na izgradnji odnosa s medijima, što će utjecati i na veću otvorenost sudova prema javnosti

 Predsjednik
 mr. sc. Radovan Dobronić